

Súd: Okresný súd Komárno
Spisová značka: 11P/163/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4223203499
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jana Tvrdíková
ECLI: ECLI:SK:OSKN:2024:4223203499.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Komárno sudkyňou Mgr. Janou Tvrdíkovou, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., nar. X.XX.XXXX, v konaní zast. kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno, dieťa rodičov: matka – A. C., nar. X.X.XXXX, bytom D. X/XX, E., otec – F. B., nar. X.X.XXXX, bytom G. H. XX, toho času Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby Leopoldov, o návrhu matky na zvýšenie výživného, takto

rozhodol:

- I. Súd návrh matky na zvýšenie výživného zamietla.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Návrhom podaným na Okresný súd Komárno dňa 22.11.2023 sa matka maloletého domáhala voči otcovi zvýšenia výživného. Uviedla, že otcovi bola uložená povinnosť prispievať na výživu dieťaťa sumou 50,- €. Výživné bolo stanovené v čase, keď mal maloletý 8 rokov, teraz má už skoro 14 rokov. Tým jeho potreby vzrástli. Navštevuje 8. ročník I. J. K. E., potrebuje notebook alebo počítač na projekty do školy. V škole je veľmi šikovný, chodí na matematické súťaže a olympiády. Navštevuje krúžok volejbalu, kde taktiež dosiahol významné výsledky. Vybrali ho do rezervy prvoligového tímu. Krúžok stojí 40,- € mesačne. Výbava na tento šport a príspevky na súťaže sú veľmi drahé. Matka ďalej uviedla, že pracuje v L. G.. Spolu s manželom majú 6-ročnú dcéru, ktorá v septembri nastúpi do 1. ročníka a jej potreby budú rovnako rásť. Žiadala zvýšiť výživné na sumu 200,- € mesačne. Na pojednávaní dňa 28.2.2024 ďalej uviedla, že výživné bolo naposledy určené v roku 2018, vtedy bolo určené 50,- eur. Odvtedy syn začal hrať volejbal a dostal sa až do výberu reprezentácie. Mesačne platí za volejbal 40,- eur, športový úbor stojí mesačne 20,- eur, do školy musí robiť prezentácie, preto mu musela kúpiť počítač, ktorý spláca 28,- eur mesačne a program Microsoft 7,- eur mesačne. Kvôli volejbalu a reprezentácii chodí na doučenie slovenčiny, čo týždenne stojí 10,- eur. Teraz pôjde na lyžiarsky kurz, za výcvik zaplatila 110,- eur a za požičané výstroje 70,- eur. Bude mať venček, bude treba za to zaplatiť, končí aj školu. Mesačne oblečenie vychádza 50-60,- eur, strava pre celú rodinu týždenne 120,- eur, v čom nie je ešte započítaná drogeria. Strava v škole 20-23,- eur, a približne 20,- eur mesačne na rôzne aktivity v škole. Uviedla, že žije s manželom, jeho čistý mesačný príjem je 800 eur. Jej mesačné výdavky na domácnosť sú: O2 55,- eur (2x telefón), internet 15,90 eur, energia 38,- eur, televízia 20,- eur, tanečný kurz dcéry 27,80 eur, PZP 69,- eur ročne, životné poistenie 50,- eur, splátka práčky 51,75 eur, Alternatíva 212,43 eur. Uviedla, že syn nechce byť v kontakte s otcom. Otec výživné neplatí, poberá náhradné výživné. Nevedela uviesť, kedy sa naposledy syn stretol s otcom. Otec nikdy nepracoval a ani výživné riadne neplatil. Otec dieťaťa žil u svojej matky, ktorá žije v podnájme tu v Komárne.

2. Otec maloletého sa k podanému návrhu vyjadril písomne dňa 30.1.2024. Uviedol, že zvýšenie výdavkov na maloletého berie na vedomie. Ďalej uviedol, že od 9.12.2020 sa nachádza vo výkone trestu, pričom za ten čas mu nebol umožnený kontakt so synom, napriek tomu, že sa o to celý čas usiluje.

Čo sa týka zvýšenia výživného, uviedol, že sám by bol najradšej, keby návrhu mal možnosť vyhovieť. Nachádza sa však vo výkone trestu, kde mu nie je umožnená zárobková činnosť, preto je nemysliteľné návrhu vyhovieť. Okolnosti mu neumožňujú zmenu doposiaľ uloženej povinnosti prispievať 50,- €, popri tom je viazaný nahradiť štátu doposiaľ nevyrovnanú zaostalú čiastku, za ktorú si odpykáva trest, čo je 2.200,- €. Nachádza sa v úplnej materiálnej finančnej núdzi. Po výkone trestu má v úmysle viesť riadny život so zaradením do práce a zabezpečovať obe deti aj mimo vyživovacej povinnosti. Z uvedeného dôvodu žiadal návrh matky zamietnuť. Otec maloletého zároveň súhlasil s prejednaním veci v jeho neprítomnosti, preto súd v zmysle § 180 CSP pojednával v jeho neprítomnosti.

5. Kolízny opatrovník sa k podanému návrhu nevyjadril.

6. Súd vykonal dokazovanie výsluchom matky maloletého a oboznámením sa s listinnými dôkazmi predloženými rodičmi mal. detí, a to: rodný list maloletého dieťaťa, potvrdenie o majetkových a zárobkových možnostiach otca, potvrdenie o majetku otca z ÚVTOS Leopoldov, potvrdenie o mesačných výdavkoch matky maloletého, potvrdenie o príjme matky maloletého, potvrdenie o príjme manžela matky, výpis z účtu manžela matky maloletého, správa ODI Komárno na č. I. 75, správa Sociálnej poisťovne na č. I. 79, správa Okresného úradu Komárno - kataster na čl. 84, trestný rozkaz Okresného súdu Komárno sp.zn. 2T/57/2016, rozsudok Krajského súdu v Nitre sp.zn. 4To/58/2021, obsah pripojeného spisu Okresného súdu Komárno sp.zn. 12P/135/2017, z neho najmä rozsudok zo dňa 16.10.2018, a na základe takto vykonaného dokazovania ustálil nasledovný skutkový a právny stav:

7. Maloletý Anthony je dieťaťom rodičov, matky A. C. a otca F. B.. Výživné na maloletého bolo naposledy určené rozsudkom Okresného súdu Komárno 12P/135/2027-117 zo dňa 16.10.2018, kedy bolo zvýšené zo sumy 30,- € na sumu 50,- € mesačne. V čase poslednej úpravy bol maloletý vo veku 9 rokov. Matka maloletého bola na rodičovskej dovolenke, poberala rodičovský príspevok vo výške 214,70 € a prídavky na deti vo výške 47,36 €. Jej manžel bol zamestnaný, jeho príjem bol v priemere 88,62 €, pracoval nepravidelne. Otec maloletého bol nezamestnaný, žil v spoločnej domácnosti so svojou matkou, ktorá bola starobná dôchodkyňa.

8. Aktuálne má maloletý 14 rokov, je žiakom X. M. I. J. K. E.. Navštevuje krúžok volejbalu, čo mesačne vychádza 40,- €, okrem toho matka vyčíslila mesačné výdavky na maloletého: úbor na volejbal 20,- €, splátka počítača pre maloletého 28,- €, mesačný paušál za program 7,- €, doučovanie slovenského jazyka 40,- €, oblečenie 50-60,- €, strava v škole 23,- €, aktivity v škole 20,- €, čo celkovo predstavuje sumu 228,- €.

9. Matka maloletého žije v spoločnej domácnosti so svojim manželom, s ktorým má spoločnú maloletú dcéru. Je toho času zamestnaná, jej čistý mesačný príjem je 800-900,- €. Jej manžel je rovnako zamestnaný, jeho príjem je v priemere 800,- €. Mesačné výdavky na domácnosť vyčíslila: O2 (telefón 2x) 55,- €, internet 15,90€, energia 38,- €, televízia 20,- €, tanečný kurz dcéry 27,80 €, PZP ročne 69,- €, životné poistenie 50,- €, splátka práčky 51,75 €, Alternatíva 212,43 €.

10. Otec maloletého sa od 9.12.2020 nachádza vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Leopoldov, podľa aktuálnej lustrácie v systéme ZVJS má predpokladaný koniec trestu 9.10.2024. Z potvrdenia ústavu zo dňa 24.1.2024 (č.l. 32 spisu) vyplýva, že v podmienkach výkonu trestu nie je pracovne zaradený. Stav jeho konta je 44,29 €. Zo správy Okresného riaditeľstva PZ v Komárne zo dňa 5.3.2024 (č.l. 75 spisu) vyplýva, že nie je vlastníkom žiadneho osobného motorového vozidla, z oznámenia Katastrálneho odboru Okresného úradu Komárno zo dňa 19.3.2024 (č.l. 84) vyplýva, že nie je vedený ako vlastník žiadnej nehnuteľnosti. Z výpisu zo Sociálnej poisťovne zo dňa 12.3.2024 (č.l. 79 spisu) vyplýva, že v období od r. 1996 bol 20-krát zamestnaný, vo väčšine prípadov ide o krátkodobé zamestnania. Naposledy bol evidovaný ako zamestnanec v období od 10.1.2019 do 1.2.2019 u zamestnávateľa SKITUS Production s.r.o.

15. Podľa § 121 zákona č. 161/2015 z. z. (ďalej len „CMP“), rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa menia pomery.

Podľa § 77 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. (ďalej len „Zákon o rodine“), právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Podľa § 78 ods. 1,2, 3 Zákona o rodine, (1) Dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. (2) Ak dôjde k zrušeniu alebo zníženiu výživného pre maloleté dieťa za uplynulý čas, spotrebované výživné sa nevracia. (3) Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5 Zákona o rodine, (1) Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. (2) Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. (3) Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrované nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrované dieťa podľa osobitného zákona. (4) Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. (5) Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

16. Možnosť meniť právoplatné súdne rozhodnutie je výnimkou z pravidla občianskeho procesného práva, nazvanou *clausula rebus sic standibus*. Táto zásada umožňuje zmeniť rozsudky, napr. o výžive a výchove maloletých detí, aj bez návrhu, ak sa súd dozvie, že sa podstatným spôsobom zmenili okolnosti, z ktorých vychádzalo pôvodné rozhodnutie, Zákon nevyklučuje, aby konanie začalo aj na návrh účastníka, avšak nie je petítom viazaný. Špeciálna úprava týkajúca sa zmeny rozsudkov o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a o výžive maloletých detí sa nachádza v ust. § 121 CMP. Pokiaľ sa týka výchovy maloletých detí, hmotnoprávnym základom pre zmenu je ustanovenie § 26. Zmena pomerov z času vyhlásenia rozsudku nemôže byť akákoľvek. Musí ísť o podstatnú zmenu oproti času, keď súd rozhodoval o úprave výkonu rodičovských práv a povinností. Na to, aby súd mohol viesť dokazovanie o novom návrhu, musí ako prvý krok ustáliť, či došlo k zmene pomerov a následne, či došlo k takej zmene pomerov, ktorú možno chápať ako podstatnú oproti pôvodným okolnostiam. Zo skutočnosti, že zmena pomerov je hmotnoprávnym základom pre nové rozhodovanie, vyplýva, že súd je vždy povinný zistiť a ustáliť v takýchto rozhodnutiach všetky okolnosti, za ktorých k výroku rozsudku dospel. Závažnosť zmeny pomerov sa vyžaduje preto, lebo jedným z významných faktorov prispievajúcim k riadnej výchove dieťaťa je stabilita jeho pomerov vrátane stability výchovného prostredia. Súd by nemal túto požiadavku absolutizovať, ale vždy vziať do úvahy všetky faktory, najmä názor dieťaťa, ktoré je ho už schopné vyjadriť s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť. Pri posudzovaní zmenených pomerov pre účely zmeny výživného treba prihliadať na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Podľa zaužívanej súdnej praxe u mal. detí sa takáto zmena pomerov predpokladá uplynutím troch rokov, prípadne začatím plnenia školskej dochádzky, prechodom medzi jednotlivými stupňami školského systému, zmenou zdravotného stavu a pod. Nie je žiaduce a prípustné reparovať právoplatné súdne rozhodnutie pre nepodstatnú zmenu pomerov. Pre zistenie podstatnej zmeny pomerov súd postupuje stále porovnávaním stavu v čase predchádzajúceho súdneho rozhodnutia so súčasným.

16. Špecifikum v rozhodovaní o výživnom však nastáva v prípade, ak povinný rodič bol v dôsledku trestnej činnosti vzatý do výkonu trestu odňatia slobody. Pri výkone trestu odňatia slobody spravidla dochádza k poklesu alebo až k strate príjmov. Skutočnosť, že takýmto konaním sa povinný vzdal objektívnej možnosti platiť výživné, nemôže byť na úkor oprávneného. Opačný výklad by viedol k absurdným dôsledkom, medziiným k tomu, že povinný by sa svojim úmyselným konaním

voči oprávnenému s následnou väzbou a právoplatným uložením nepodmienečného trestu odňatia slobody „zbavil“ svojej výživovacej povinnosti. Na druhej strane, podľa Stanoviska Občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu ČR Cpnj 04/2012 zo dňa 19.10.2016 nesmie ísť skutočnosť, že bol povinný rodič odsúdený na trest odňatia slobody za úmyselný trestný čin, na ťarchu dieťaťa. To však znamená tiež to, že súd výživné odsúdenému povinnému rodičovi neurčí vtedy, ak by bolo jeho určenie v rozpore s najlepším záujmom dieťaťa, pretože práve taká skutočnosť by šla na ťarchu dieťaťa. Ak je povinný odsúdený na dlhodobý trest odňatia slobody, nedisponuje žiadnym majetkom, z ktorého by bolo možné výživné hradieť a zároveň nie je vo výkone trestu pracovne zaradený a túto skutočnosť nemôže ovplyvniť a bola by za takejto situácie povinnému uložená povinnosť platiť výživné, hoci by bolo celkom zrejmé, že výživné nebude možné vymôcť, bol by taký postup v rozpore s najlepším záujmom dieťaťa, pretože určenie povinnosti platiť výživné povinnému rodičovi, ktoré by však reálne dieťaťu nebolo vyplatené, môže byť prekážkou zabezpečenia potrebných prostriedkov iným spôsobom. Hoci je spáchanie trestného činu s následkom odsúdenia na nepodmienečný trest odňatia slobody možné kvalifikovať ako zbavenie sa príjmu bez vážneho dôvodu, v takom prípade, ak nemožno reálne očakávať vymoženie výživného s ohľadom na situáciu povinného, by stanovenie výživného tomuto povinnému bolo v rozpore s princípom najlepšieho záujmu dieťaťa.

17. Na základe vykonaného dokazovania, hodnotiac vykonané dôkazy jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti, s poukazom na vyššie uvedené, dospel súd k záveru, že v danom prípade nie sú splnené podmienky na zvýšenie výživného na maloleté dieťa. Na základe vykonaného dokazovania mal súd jednak preukázané, že od posledného rozhodnutia o výživnom je to práve matka maloletého, ktorej majetkové pomery sa podstatným spôsobom zmenili, a to v pozitívnom smere. V čase poslednej úpravy výživného bola matka na rodičovskej dovolenke, poberala iba rodičovský príspevok vo výške 214,70 € a prídavky na deti vo výške 47,36 €. Jej manžel bol zamestnaný, jeho príjem bol v priemere 88,62 €. Toho času sú matka ako aj jej manžel riadne zamestnaní, ich celkový mesačný príjem je na úrovni 1.600-1.700,- €. Je rovnako nesporné, že na strane maloletého prišlo od poslednej úpravy výživného k nárastu jeho odôvodnených potrieb, avšak s poukazom na výrazné zlepšenie finančnej situácie v rodine matky, ktorej je maloletý zverený do osobnej starostlivosti, nie je jeho výživa žiadnym spôsobom ohrozená. Otcovi maloletého bola naposledy uložená povinnosť prispievať na jeho výživu sumou 50,- €. Takéto výživné bolo určené v čase, kedy otec bol nezamestnaný, jeho príjem bol iba príležitostný, z občasných brigád. Toho času sa situácia otca výrazným spôsobom zhoršila, od 9.12.2020 sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, v podmienkach ktorého nie je pracovne zaradený. V zmysle vyššie uvedeného preto súd zisťoval jeho ďalší majetok a majetkové pomery, pričom zistil, že otec maloletého nedisponuje žiadnym majetkom, nevlastní žiadne osobné motorové vozidlo ani nehnuteľnosť. Je teda nesporné, že otec nedisponuje majetkom, prostredníctvom ktorého by bolo možné vymôcť výživné určené na jeho maloletého syna. Na základe všetkých uvedených skutočností dospel súd k záveru, že nateraz nie sú splnené podmienky na zvýšenie výživného na maloleté dieťa, nakoľko na strane otca nie je objektívna možnosť takéto vyššie výživné maloletému platiť, preto súd návrh na zvýšenie výživného zamietol. Súd však na danom mieste poznamenáva, že podľa lustrácie ZVJS má otec predpokladaný koniec trestu dňa 9.10.2024. Po ukončení trestu odňatia slobody je otec povinný vykonať všetky kroky potrebné k tomu, aby sa riadne zamestnal a aby sa po ukončení výkonu trestu mohol plnohodnotne podieľať na výžive svojho maloletého syna. Rozhodnutie súdu o výžive na maloletého dieťa nezakladá prekážku rozhodnutej veci, a preto je matka oprávnená podať návrh na zvýšenie výživného ihneď, ako sa zmenia pomery na strane otca maloletého dieťa.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou podpísaného súdu na Krajský súd v Trnave.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha. Odvolanie proti rozsudku/uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej možno odôvodniť len tým, že

a) neboli splnené procesné podmienky,

b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,

- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia (§ 376 CMP).